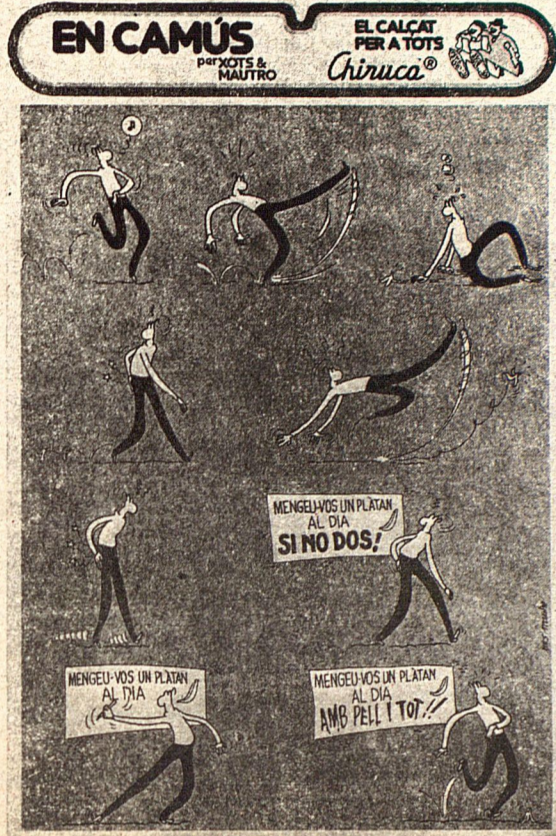

FITXA DE DIDACTICA 34

Treball de llenguatge
a partir d'una
historieta d'en Camús
per PILAR SANOU

Per cortesia del Butlletí DEC nº 160 Omniium Cultural

L'experiència ha estat realitzada en una classe de 4.ª d'EGB amb un 80 % d'alumnes de parla castellana. Aquest és el tercer any que s'hi imparteix català a raó de tres hores setmanals; la resta de l'ensenyament es fa en llengua castellana.

El treball consta de dues parts: l'una fonamentalment oral i l'altra escrita, per assegurar les adquisicions orals prèvies. S'ha dut a terme, aproximadament en tres sessions d'una hora, dues destinades a exercicis d'expressió oral, a l'entorn de la historieta, i l'altra a treballs escrits relacionats directament amb la pràctica oral.

Hem procurat seguir la Programació de llengua catalana per a l'EGB del nivell corresponent a l'hora de preparar els exercicis orals i escrits de fonologia-ortografia, adquisició de lèxic, llenguatge i morfosintaxi.

Finalment, per afavorir l'arrelament dels alumnes a la nostra cultura, hem buscat unes quantes endevinalles, cançons i refranys populars que tinguessin, també, una certa relació amb el conjunt de l'experiència; els han copiat i après de memòria.

La participació ha estat molt positiva i creiem que hem assolit els objectius que ens havíem proposat.

A continuació exposarem sintèticament el procés que es va seguir des que es va seleccionar la historieta fins que es va guardar per considerar els mateixos alumnes que ja s'havia aprofundit prou.

Treball oral

PRIMERA SESSIÓ

- Observació i lectura de la imatge a partir d'un guió.
- Descripció col·lectiva de la historieta: primer oralment i després per escrit.

1.ª vinyeta

- Què fa en Camús?
- En Camús camina.
- Per on camina?
- Per un camp.
- Tots hi esteu d'acord?
- No! Camina per la ciutat.
- Amb què ho coneixeu que camina per la ciutat?
- Perquè hi ha cartells de propaganda.
- Com va en Camús?
- Distret.

— Content.

— Alegre.

— Canta.

— Xiula. Hi ha unes notes de música dibuixades.

2.ª vinyeta

- Expliqueu què passa a la segona vinyeta.
- En Camús rellisca, va passejant no «es dóna compte» d'una pell de plàtan i de «pront»...
- No podem dir «dóna compte», ni «de pront». Hi ha algú que ho sàpiga?
- Sí! S'adona i de cop.
- També: de cop i volta, de sobte.

3.ª vinyeta

- I com cau?
- D'esquena.
- No! de cul i mira la pell que l'ha fet caure.

- I on cau?
- «Al» terra.
- Hauríem de dir a terra, per terra. I després què passa?
- S'aixeca.
- S'aixeca enfadat.
- S'aixeca empipat.

4.ª vinyeta

- A quina vinyeta veiem com s'aixeca en Camús?
- A cap, però ho suposem.
- A veure hi ha algú que ens vulgui explicar què passa a aquesta vinyeta?
- En Camús camina.
- Continua caminant.
- Va mirant cap endarrera.
- Què deu mirar?
- La pell.
- La pell que «havia caigut».
- La pell que l'havia fet caure.
- Qui pot dir més coses de la imatge?
- A en Camús li fa mal el cul.
- I com ho sabem?
- Perquè s'hi posa la mà.
- I perquè hi ha estrelles.
- Qui ens pot explicar quan es dibuixen les estrelles?
- Quan algú es fa mal.
- Quan es dóna un cop.

5.ª vinyeta

- I què li passa després?
- Torna a relliscar.
- Al cap d'un moment torna a caure.
- I com cau aquest cop?
- D'espatlla.
- D'esquena, oi? I què fa després?
- S'aixeca.
- Es torna a aixecar.
- S'aixeca més adolorit.
- I mira a terra a veure si hi ha més pells.

6.ª vinyeta

- Bé, continuem.
- En Camús mira un cartell.
- Segueix caminant i veu un cartell que «fica».
- «Fica» no és correcte. Qui coneix una altra manera de dir-ho?
- Que diu: «mengeu-vos un plàtan al dia si no dos».

7.ª i 8.ª vinyeta

- I després de llegir-ho què fa?
- Agafa una goma i esborra.
- No, agafa un llapis.
- No, veu el cartell.
- No, esborra el final.
- Això mateix, i fa què?
- I escriu: «Mengeu-vos un plàtan al dia. Amb pell i tot». I ja està.
- No, no s'ha acabat.
- Què passa, doncs?
- Continua caminant.
- I aleshores segueix caminant.
- I no s'adona d'una altra pell.
- On és la pell?
- Al seu davant.
- Quin títol hi posaríeu?
- «En Camús i les pells de plàtan».

El resultat final va ser aquest:

«En Camús i les pells de plàtan»

«En Camús va caminant per la ciutat, distret, alegre i xiulant. De sobte trepitja una pell de plàtan, rellisca i cau de cul a terra. S'aixeca ben empipat i amb el cul adolorit i continua caminant i mirant la pell que l'ha fet caure. «Al cap d'un moment torna a relliscar amb una altra pell de plàtan i cau d'esquena. Es torna a aixecar però aquesta vegada molt més adolorit que abans i mirant a terra, per veure si hi ha més pells. «Segueix caminant i veu un cartell que diu: «Mengeu-vos un plàtan al dia. Si no dos! «En Camús esborra el final i escriu: «Mengeu-vos un plàtan al dia. Amb pell i tot. «I aleshores continua caminant, tot content, sense veure que hi ha una altra pell de plàtan al seu davant.»

SEGONA SESSIÓ

Primer vam llegir el text que havíem escrit i després van fer un seguit d'exercicis orals que reproduïm a continuació:

- Vam dir que en Camús anava caminant. De quina altra manera podria anar?
- Xiulant.
- Cantant.
- Corrent.
- Ballant.
- Saltant.
- Passejant.
- A peu coix.
- De quatre potes.
- Déiem que en Camús anava distret. A veure si sabeu per la cara que jo faré com podria anar.
- Faig mímica i ells van dient:
- Preocupat.
- Pensant.
- Empipat.
- Trist.
- ...
- En Camús trepitja una pell de plàtan. Digues-me més fruites a part del plàtan.
- Poma.
- Taronja.
- Pera.
- «Fresa», maduixa.
- Préssec.
- Meló.
- «Sandia», síndria.
- Pinya.
- Albercoc.
- «Granada», magrana.
- «Pomelo», aranja.
- ...
- En Camús relliscava amb una pell de plàtan. Amb quines altres coses es pot relliscar?
- Amb oli.
- Amb greix.
- Amb el carrer mullat.
- Amb l'herba mullada.

- Amb sorra.
- Amb el terra gelat.
- Amb caca de gos.
- ...

- En Camús s'ha fet mal al cul. On més se n'hagués pogut fer?
- Al cap.
- A la panxa.
- A l'esquena.
- A la cama.
- Al genoll.
- ...

- En Camús tenia una altra pell de plàtan al seu davant. També la podria tenir...

- Al darrera.
- Al costat.
- A sota el peu.
- A sobre el cap, si li queia d'un balcó.
- ...

- En Camús va pel carrer i veu un cartell. Què més pot veure?

- Cotxes.
- Cases.
- Arbres.
- Motos.
- Autobusos.
- Semàfors.
- Papereres.
- ...

- Abans heu dit motes fuites. A veure si ara en dieu tres que es mengin sense pelar:

- La cirera.
- La maduixa.
- L'albercoc.
- I tres que es puguin pelar amb les mans.
- La mandarina.
- La taronja.
- El plàtan.
- I tres que no es puguin pelar amb les mans.
- La poma.
- La pinya.
- La pera.

Treball escrit

Exercicis de Fonologia - Ortografia

1. Reparteix les paraules següents en dos grups:
caminant, moment, ciutat, cantant, distret, content, fet, tot, davant, adolorit, molt.

la t final sona	la t final no sona

2. Algunes de les paraules següents tenen el mateix so amb què comença gat i d'altres tenen el mateix so amb què comença gel. Agrupa-les:
trepitja, menges, gos, gat, gel, agafa, aigua, passeja.

so de gat	so de gel

3. A la paraula alegre la e final té un so neutre, no és ni a ni e. Busca en el text quatre paraules que tinguin una e final amb so neutre com alegre i escriu-les:
(hi ha les paraules sobte, caure, veure, sense.)

4. A la paraula adolorit les dues o sonen com si fossin u. Al text hi ha quatre paraules més amb una o que sona com una u. Busca-les i escriu-les:
(les paraules són continua, moment, menges-vos, content.)

5. Completa:
En Camús s'aixeca empilat - Tu t'aixequés empilat.
En Camús es toca el cul - Tu et
En Camús rellisca - Tu
En Camús es fica la ma a la butxaca - Tu et

6. Completa seguint el model:
En Camús trepitja una pell - Tu trepitges una pell.
En Miquel menja un plàtan - Tu
En Camús passeja pel carrer - Tu
En Joan penja l'abric - Tu

7. Caminar - En Camús va caminant.
Saltar - La Mercè
Ballar - En Josep
Cantar - La Maria
Relliscar - La Marta

8. Continua aquest exercici:
Ara Abans
En Camús camina En Camús caminava
La Roser canta
En Joan salta
La Núria balla
La Mercè passeja
En Miquel menja

9. Caminava ve de caminar
Cantava ve de
Saltava ve de
Menjava ve de
Passejava ve de
Ballava ve de

10. Agrupa les paraules segons si contenen el so de casa o el so de tassa:
passeja, camisa, plaça, dotze, ase, cassola, balances.
so de casa so de tassa

2. Ordena totes aquestes expressions. Comença per la que signifiqui anar més a poc a poc i acaba amb la que signifiqui anar més de pressa:

- En Camús va caminant.
va passejant.
va més de pressa que corrent.
va xino-xano.
va com un llamp.
va corrent.

3. Escriu el contrari de:

- En Camús està alegre -
Torna a caure -
Al seu davant -
El més alt -

4. El contrari de fer és desfer:

- cosir
..... cansar
..... pintar
..... pentinar
..... penjar

5. Adolorit ve de dolor:

- Avergonyit
Abraçar
Aplanat
Aterrar
Aprovar

6. Completa les frases següents amb «a terra» o «el terra». Fixat en l'exemple:

- En Camús cau de cul a terra.
El terra era mullat i va relliscar.
Aquesta casa té vermell.
El teu abric és
..... era tan lluant que semblava un mirall.
Han deixat els paquets

7. Omple els buits:

- Hi havia una pell de plàtan i en Camús no va veure.
Hi havia un plàtan a terra i en Camús no va veure.
Hi havia tot de pells a terra i en Camús no va veure.
Hi havia tot de plàtans a terra i en Camús no va veure.

8. En Camús va veure una pell - En va veure una:

- La Mercè va comprar dues pomes -
L'àvia té tres nets -
La Rosa té quatre gossos -
En Joan vol sis llibres -

9. En Camús va caminant per la ciutat.

- En Camús va caminant pel carrer.
Omple els buits amb «per la» o «pel»:
La barca baixa riu.
Aquell cotxe l'he vist carretera.
Aquest vaixell navegarà mar.
Anirem més ràpids drecera.

10. Tinc dos plàtans, un de verd i un de madur:

- Continua les frases següents amb aquesta mateixa fórmula.
Tinc dos llibres
Veig dues barques
Porto dos paquets
He perdut dos llapis

11. Completa aquests rodolins:

- Una pell ha trepitjat
i tot seguit ha
S'aixeca molt enfurit
i amb el cul
Rellisca amb una altra pell
i de poc no es trenca el
Té la cara tan rodona
que sembla que sigui una

12. Escriu en tres columnes:

- Fruites que es mengen amb pell.
Fruites que es mengen sense pell.
Fruites que es poden menjar amb pell o sense.
cirera, poma, meló, taronja, maduixa, pera, síndria, nespre, pinya, préssec, albercoc.

13. De totes aquestes fruites, quines menges a l'estiu i quines a l'hivern?

- maduixa, pera, poma, préssec, nespre, albercoc, cirera, taronja, mandarina.

14. Completa aquestes frases:

- La poma surt del pomer.
La taronja surt del
El nespre surt del
La pera surt del
El préssec surt del

15. Omple aquests dos conjunts amb les fruites que tens a continuació:

es fan a un arbre	es fan a una planta

- poma, maduixa, meló, pera, taronja, préssec, síndria.

16. Relaciona amb fletxes:

- maduixes
poma
préssec
pinya
taronja
amb almívar
al natural
amb nata
al forn
amb sucre

ENDEVINALLES

Moltes dames al castell
totes vestides de vermell (cirera).

Rodó, rodonet
de fora verdet
de dintre molt dolç
i ple de pinyols (meló).

REFRANYS

El fruit millor
el de l'abric;
el de maig, no.

«L'home dels nassos», pàg. 33

Els primers que tasten les cireres
són els estornells i les abelles.

Ja respon l'esperver:
«l'altra fruita, també».

«L'home dels nassos», pàg. 83

CANÇONS

El pomer

«Cançoner del secretariat de corals infantils de Catalunya», pàg. 27.

El taronger

«Aquest fa les sopes», pàg. 5.

Exercicis de llenguatge i morfosintaxi

- 1.

Uneix amb fletxes:

S'ha menjat el caramel	amb closca i tot
Li va caure l'ou a la paella	amb sabates i tot
Té tanta gana que es menjaria les aveïanes	amb pell i tot
M'agrada menjar-me la poma	amb clofolla i tot
Ha caigut a la piscina	amb paper i tot